

Prescripția extinctivă prin prisma prevederilor noului cod civil - aspecte de noutate

Dr. Nicoleta Țăndăreanu

Nou cod civil reglementează prescripția extinctivă a dreptului material la acțiune în Cartea a -VI- a, Titlul I.

Prescripția dreptului de a cere executarea silită în temeiul unui titlu rămâne rezervată codului de procedură civilă.

Instituția a suferit numeroase modificări pe care studiul de față își propune să le evidențieze.

Obiectul prescripției.

Prescripția nu operează de plin drept, ea trebuie să fie invocată de către cel în folosul căruia curge iar instanța trebuie să constate stingerea dreptului la acțiune prin prescripție.

Drepturi la acțiune prescriptibile sau imprescriptibile

Potrivit art. 2501, sunt prescriptibile:

- drepturile la acțiune având un obiect patrimonial, afară de cazul în care legea dispune altfel.
- alte drepturi la acțiune, indiferent de obiectul lor, în cazurile anume prevăzute de lege.

Articolul 2502 arată că dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum și ori de câte ori prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp. Exemplu: acțiunea în revendicare este imprescriptibilă cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel (art. 563 cod civil); dreptul de trecere este imprescriptibil - el se stinge în momentul în care fondul dominant dobândește un alt acces la calea publică (art. 617 alin.3), etc. Dar, probabil legiuitorul a avut în vedere faptul că nu poate cuprinde practic toate situațiile posibile, lăsând judecătorului latitudinea să stabilească dacă un anumit drept este prescriptibil sau imprescriptibil, sub aspectul exercițiului său în timp, în raport de anumite criterii - ori de câte ori prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

Mai sunt imprescriptibile, potrivit art. 2502 alin.2:

- acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care legea prevede altfel
- acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept. *Considerăm că dacă se solicită constatarea inexistenței unui drept de creanță, acțiunea este imprescriptibilă potrivit art. 2502 alin.2 pct. 2, pentru că acțiunile patrimoniale, prin excepție, pot fi declarate imprescriptibile potrivit art. 2501. Ori, art. 2502 reglementează și excepțiile de la regula prescriptibilității acțiunilor patrimoniale. Cu alte cuvinte, acțiunea pentru realizarea creanței este prescriptibilă iar acțiunea în constatarea inexistenței creanței este imprescriptibilă.*
- acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic. *Trebuie remarcat că textul vine parțial în contradicție cu art. 1249 potrivit căruia acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic este imprescriptibilă, dacă prin lege nu se prevede altfel, dar și cu alte texte speciale care prevăd că acțiunea în constatarea nulității absolute a unui anumit contract este prescriptibilă (ex. art.*

1933 alin.3 – dreptul la acțiunea în nulitate - a societății simple - cu excepția nulității pentru obiect ilicit, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.) Forma corectă a textului ar fi fost „acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic, dacă prin lege nu se prevede altfel”.

- acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor.

Dreptul la acțiune privind drepturile accesorii.

Art. 2503 prevede că, o dată cu prescripția dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care legea prevede altfel.

O astfel de excepție este prevăzută în art. 2504 cu privire la acțiunea ipotecară, ipoteca având un caracter accesoriu. Prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. Deși codul nu dă o definiție a acțiunii ipotecare, considerăm este vorba de dreptul creditorului garantat de a executa ipoteca dacă debitorul nu își execută obligația, conform capitolului IV – „Executarea ipotecii” din Titlul XI – „Privilegiile și garanțiile reale”. Astfel, dacă debitorul nu își execută obligația la scadență, creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat, în baza contractului de ipotecă care constituie titlu executoriu, dacă a fost investit cu formulă executorie. Dreptul la executarea ipotecii este un drept real patrimonial și de aceea credem că este prescriptibil în 10 ani de la data la care s-a născut dreptul la acțiune, adică de la scadența obligației (art. 2518 pct.1 – se prescrie în 10 ani dreptul la acțiune privitoare la drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile sau nu sunt supuse unui alt termen de prescripție). Creditorul ipotecar va putea urmări astfel doar bunurile ipotecate, numai pentru capital, nu și pentru accesoriile creanței și numai în limita valorii lor. Cu alte cuvinte, dreptul la acțiune privind creanța principală (care de regulă se prescrie în 3 ani) are o prescripție diferită de dreptul la acțiunea ipotecară (care se prescrie în 10 ani).

Dreptul la acțiune în cazul prestațiilor succesive.

În cazul prestațiilor succesive, dreptul la acțiune pentru fiecare dintre prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, cu excepția cazului când prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, un tot unitar, rezultat din lege sau din convenție, potrivit art. 2503 cod civil.

Credem că în ipoteza vânzării unui bun prețul constituie un tot unitar chiar dacă părțile s-au învoit ca dobânditorul să-l achite în mai multe rate. În antiteză, obligațiile succesive de restituire a ratelor de credit nu pot fi considerate un tot unitar, restituirea succesivă fiind de esența contractului de credit.

Renunțarea la prescripție.

Instituția este reglementată de art. 2507-2511 cod civil și comportă următoarele precizări:

- Nu se poate renunța la prescripție, printr-o clauza în convenție sau într-un act separat, cât timp nu a început să curgă.

Apreciem că renunțarea la prescripție înainte ca ea să înceapă să curgă nu ar avea nici un efect, eventual un efect de scurtare a termenului de prescripție, pentru că din momentul renunțării începe să curgă o nouă prescripție de același fel. Ori, prin instituția renunțării la prescripție legiuitorul a urmărit prelungirea termenului, deci ocrotirea creditorului, iar nu reducerea termenului de prescripție. În măsura în care părțile doresc o prescurtare, pot folosi instituția reducerii termenului de prescripție. Considerăm că o asemenea clauză ar putea constitui eventual voința părților de a declara ca imprescriptibilă

o acțiune care potrivit legii este prescriptibilă, lovită de nulitate absolută potrivit art. 2515 alin.2.

- Se poate renunța la prescripția împlinită – printr-un act expres de renunțare sau tacit – printr-un act neechivoc din care să rezulte acest fapt - constituirea unei garanții după împlinirea termenului, recunoașterea dreptului făcută după împlinirea termenului. Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Neinvocarea prescripției este un act tacit de renunțare????
- Se poate renunța la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită. Renunțarea poate fi expresă sau tacită, în acest caz trebuind să rezulte numai din manifestări neechivoce. *Va fi greu însă de imaginat o renunțare tacită la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită.*
- Nu poate renunța la prescripție cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau de a se obliga (persoana care nu are capacitate de exercițiu deplină)
- După renunțarea la prescripția împlinită începe să curgă o nouă prescripție de același fel. *Deci, dreptul la acțiune nu devine imprescriptibil prin renunțare.*
- După renunțarea la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită începe să curgă un nou termen de prescripție, ștergându-se termenul scurs, fiind aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului. *De remarcat totuși că renunțarea la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită este diferită de recunoașterea dreptului, numai efectele fiind aceleași.*
- Renunțarea este personală - își produce efectele numai față de cel de la care provine, fără a se putea invoca efectele ei față de codebitorii solidari, față de codebitorii unei obligații indivizibile ori față de fidejutori.

Invocarea prescripției.

Potrivit art. 2513, astfel cum a fost modificat, prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, *în lipsa invocării*, cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.

Textul este impropriu redactat, fiind susceptibil de două interpretări din cauza acelei expresii „în lipsa invocării”:

I- *prescripția poate fi invocată prin întâmpinare sau, atunci când întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;*

II- *partea poate, la alegere, să invoce prescripția fie prin întâmpinare, fie cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.*

Credem că textul trebuie interpretat în conformitate cu dispozițiile codului de procedură civilă – art.203 și 241 noului cod de procedură civilă.

Neinvocarea prescripției în termenul prevăzut de lege atrage decăderea părții din dreptul de a mai invoca prescripția.

Prescripția nu se poate invoca din oficiu de instanță, ci numai de cel în favoarea căruia curge, fără nici o condiție suplimentară. Deci, ea nu este de ordine publică, câtă vreme nu poate fi invocată din oficiu, nici chiar în favoarea statului sau a unităților administrative teritoriale. O problemă care s-a pus deja în practică se referă la posibilitatea instanței de control judiciar de a invoca din oficiu prescripția după 1 octombrie 2011 într-o cauză în care prescripția a început să curgă sub imperiul vechiului cod civil. Aplicând dispozițiile art. 2663 din noul cod civil, potrivit cărora prescripția extinctivă a dreptului la acțiune (deci inclusiv invocarea prescripției) este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși, dispozițiile

art. 201 din Legea nr. 71/2011 potrivit cărora prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare codului civil sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit, care este de fapt o reluare a dispozițiilor art. 6 alin.4 cod civil, considerăm că instanța de control judiciar poate invoca din oficiu prescripția în calea de atac, aceasta fiind reglementată în totalitate de legea veche.

Prescripția poate fi invocată de cel în folosul căruia curge (de debitorul obligației) de codebitorul unei obligații indivizibile sau solidare ori de fidejutor, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă sau a renunțat la ea. Deci poate fi invocată de oricare dintre ei.

Legea nu specifică dacă invocarea prescripției de un codebitor sau fidejutor produce efecte numai în privința celui ce a făcut-o sau și în privința celorlalți. Credem că prescripția profită numai celui care a invocat-o, instituția fiind reglementată ca o chestiune pur privată. Neinvocarea prescripției de unul din codebitori sau de debitorul principal poate fi rezultatul unei acțiuni voite, care va putea fi considerată o renunțare tacită la prescripție, dar și rezultatul neglijenței, omisiunii. Pentru această din urmă ipoteză legea este lacunară și nu prevede dacă invocarea prescripției de un codebitor sau fidejutor solidar profită sau nu și debitorului care a neglijat să invoce prescripția.

Reguli generale aplicabile prescripției

Codul civil consacră principiul legalității în materia prescripției extinctive.

Cu toate acestea, *principiul legalității este atenuat* în reglementarea actuală prin regulile următoare: posibilitatea judecătorului să stabilească dacă un anumit drept este prescriptibil sau imprescriptibil, în raport de anumite criterii (ori de câte ori prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp); posibilitatea părților de a mări sau reduce termenele de prescripție, posibilitatea părților de a fixa începutul prescripției prin derogare de la dispozițiile codului, posibilitatea părților de a modifica cauzele legale de întrerupere sau suspendare a prescripției.

Potrivit art.2515, părțile cu capacitate deplină de exercițiu pot mări sau reduce durata termenului de prescripție, fără însă ca noua durată să fie mai mică de 1 an și mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor mai mari de 10 ani care pot fi prelungite până la 20 de ani. *Clauzele încheiate cu depășirea acestor limite sunt lovite de nulitate absolută.*

Potrivit aceluiași text, părțile cu capacitate deplină de exercițiu pot fixa începutul prescripției, prin derogare de la regulile înscrise în 2523-2531, pot modifica cauzele legale de întrerupere sau suspendare a prescripției. Se pune problema dacă părțile pot, prin convenția lor, suprima sau introduce cauze de întrerupere sau suspendare a prescripției, în afara celor legale. S-a afirmat că părțile pot doar modifica (atenua sau agrava) cauzele legale de întrerupere sau suspendare a prescripției, textul urmând a fi interpretat restrictiv. Principiul legalității în materia prescripției poate fi un argument în susținerea opiniei interpretării restrictive a textului, excepțiile fiind de strictă interpretare. Dar, legiuitorul nu a fost atât de categoric în a afirma că părțile nu pot suprima sau introduce cauze de întrerupere sau suspendare a prescripției, cum a făcut în materia nulității contractelor (art. 1246 alin.4 - prin acordul părților nu pot fi instituite și nici suprimate cauze de nulitate - orice convenție sau clauză contrară este considerată nescrisă). Probabil că în practica judiciară vor apărea controverse pe această temă.

Modificarea termenelor, a momentului de începere a cursului prescripției sau a cauzelor legale de întrerupere sau suspendare a prescripției este însă interzisă în contractele de adeziune, de asigurare și cele supuse legislației privind protecția consumatorului, precum și în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună, *sub sancțiunea nulității absolute a clauzei.*

Dar, în virtutea principiului legalității, este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect părțile ar declara ca imprescriptibilă o acțiune declarată de lege ca prescriptibilă și invers. *Sanctiunea este nulitatea absolută a clauzei.*

Începutul prescripției.

Codul instituie, în art. 2523, ca regulă generală de începere a curgerii prescripției, data la care titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui. Legiuitorul codului actual a adoptat ca regulă generală *principiul cunoașterii efective de către titularul dreptului subiectiv a nașterii dreptului* său de a apela la forța de constrângere a statului pentru apărarea sau recunoașterea dreptului subiectiv încălcat. Acest moment poate fi dovedit cu probe sau se poate întemeia pe prezumții simple.

În articolele următoare este reglementat începutul prescripției în cazul anumitor acțiuni, după obiectul lor, legiuitorul stabilind anumite reguli speciale, ca o relativă abdicare de la principiul cunoașterii efective, prezumând cunoașterea nașterii dreptului la acțiune.

Se va pune problema dacă este vorba de o prezumție absolută sau de o prezumție relativă, titularul dreptului putând să demonstreze că altul este momentul la care a cunoscut sau a putut să cunoască nașterea dreptului la acțiune și să ceară aplicarea regulii generale înscrise în art. 2523 în locul regulii speciale înscrise în articolele 2524-2531. Credem că în cazurile speciale reglementate în articolele 2524-2531 se aplică regula specială, legiuitorul instituind o prezumție absolută că titularului dreptului a luat cunoștință de nașterea dreptului la momentul respectiv.

Câteva precizări se impun a fi făcute:

● **Dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor** (art. 2525) efectuate în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a desființat actul sau data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă. Prin „act anulabil” se înțelege act afectat de o nulitate relativă. Astfel, într-o interpretare literală și restrictivă a textului regula înscrisă în art. 2525 s-ar aplica numai în cazul restituirii prestațiilor efectuate în baza unui act declarat nul (nulitate relativă). Aceasta înseamnă că legiuitorul nu a avut în vedere și acțiunea în restituirea prestațiilor efectuate în baza unui act constat nul (nulitate absolută), deși, și prestațiile efectuate în temeiul unui act lovit de nulitate absolută sunt supuse restituirii. Credem că este imprescriptibilă numai acțiunea în constatarea nulității absolute a actului juridic nu și acțiunea de restituire a prestațiilor efectuate în baza actului a cărui nulitate a fost constatată, aceasta fiind prescriptibilă ca fiind o acțiune cu caracter patrimonial.

S-a sugerat că în cazul acțiunii în restituirea prestațiilor efectuate în temeiul actului nul absolut ar putea fi aplicabile dispozițiile art. 2528 alin.2 privitoare la acțiunea în restituirea întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri – data la care păgubitul (în acest caz cel îndreptățit la restituire) a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea, ori dispozițiile generale înscrise în art. 2523 - data la care titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui.

Apreciem că textul art. 2528 alin.2 nu ar putea fi aplicabil deoarece el are în vedere acțiunea în repararea prejudiciului cauzat de un fapt juridic. Ori, în ipoteza noastră ne aflăm pe temeiul contractului – actului juridic. Mai degrabă este aplicabilă regula generală înscrisă în art. 2523 și aplicând-o, credem că s-ar ajunge la aceeași soluție: titularul dreptului de restituire a cunoscut dreptul său de a introduce acțiunea la data la care se naște dreptul la restituire adică la data hotărârii (definitive) de constatare a nulității actului sau data la care s-a constat nul actul prin acordul de voință al părților în condițiile art. 1246 alin.4, titularul fiind parte în proces sau în actul amiabil de constatare a nulității absolute.

Pe de altă parte, credem că actul nul absolut poate fi inclus în sfera noțiunii generice de „altă cauză de ineficacitate” încât textul art. 2525 este aplicabil și în cazul acțiunii în restituirea prestațiilor efectuate în temeiul unui act nul absolut.

Considerăm că este improprie și expresia act „desființat pentru rezoluțiune” și că ar fi fost corectă expresia act „desființat prin rezoluțiune”, rezoluțiunea fiind o modalitate de desființare a unui act juridic.

Începutul curgerii prescripției este legat de data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a desființat actul sau data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă. Textul nu are în vedere și acordul părților de constatare sau declarare a nulității (dacă legea nu interzice constatarea sau declararea nulității prin acordul părților contractante) – art. 1246 alin.3. De aceea, considerăm că atâta timp cât legiuitorul leagă începutul prescripției dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor de declarația irevocabilă de rezoluțiune, în cazul nulității, începutul prescripției dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor efectuate în baza actului nul (absolut sau relativ) trebuie legat și de la data acordului părților de constatare sau declarare a nulității. De asemenea, textul în forma actuală se referă și la declarația de reziliere. Ori, potrivit art. 1554 alin.3 cod civil, contractul reziliat încetează doar pentru viitor, deci el nu naște obligația de restituire a prestațiilor efectuate până la data rezilierii.

Ca o concluzie, apreciem că există deficiențe multiple de redactare a textului care va genera soluții jurisprudențiale contradictorii.

Suspendarea cursului prescripției.

a. Cauzele de suspendare

Art. 2532 reglementează cazurile de suspendare a cursului prescripției. Acestea sunt mult mai numeroase decât în vechea reglementare. Vom aborda numai pe cele care suscită discuții:

Astfel, prescripția nu începe să curgă iar dacă a început să curgă se suspendă:

✚ **1.** Între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt - art. 2532 pct.1.

Momentul separării în fapt determină încetarea cauzei de suspendare (conviețuirea ca element esențial al căsătoriei) și reluarea cursului prescripției.

✚ **3.** Între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătorești, sau al unui act juridic, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrare, cât timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate - art. 2532 pct.3.

Considerăm că textul este aplicabil în materia mandatului, când mandatarului îi sunt date în administrare anumite bunuri în vederea exercitării mandatului; în materia gestiunii de afaceri, în materia instituției administrării simple și administrării depline reglementate în articolele 792-857 cod civil; în materia contractului de depozit; în materia contractului de fiducie reglementat în articolele 773-791 cod civil; etc, cât timp contractul nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate.

✚ **5.** Cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia - art. 2532 pct.5.

Cerința textului este ca debitorul, cu intenție, să ascundă fie existența datoriei, fie exigibilitatea acesteia. Prin această dispoziție este urmărită sancționarea fraudei debitorului mai ales în materie delictuală.

- ✚ 6. Pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție -- art. 2532 pct.6.

Considerăm că este necesar ca negocierile „să fi fost ținute” în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție - adică începute și terminate în aceste ultime 6 luni. Negocierile suspendă cursul prescripției începute dar numai dacă ele intervin în ultimele 6 luni ale termenului de prescripție, nu și anterior. Considerăm că această cauză de suspendare este aplicabilă și prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care își găsesc reglementarea în actualul cod civil sau care pot fi reglementate prin legi speciale dar, în această ipoteză negocierile au ca efect suspendarea cursului prescripției în orice perioadă ar interveni. Momentul începerii negocierilor și momentul sfârșitului lor, ca perioadă de suspendare a cursului prescripției, este lăsat la aprecierea instanței. Considerăm că medierea și concordatul se încadrează în prevederile textului. De asemenea, negocierile purtate amiabil de părți dar, ele trebuie să fie efective, să rezulte neîndoiește din atitudinea reciprocă a părților. Invitația uneia dintre părți la negocieri, neurmată de o conduită corespunzătoare din partea celeilalte nu echivalează cu o negociere care să aibă ca efect suspendarea cursului prescripției. Această invitație ar putea echivala mai degrabă cu o punere în întârziere care are ca efect întreruperea prescripției. Potrivit art. 203 din Legea nr.71/2011 de punere în aplicare a codului civil, cauza de suspendare se aplică și în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această dată.

- ✚ 7. Pe durata procedurii prealabile, în cazul în care aceasta este prevăzută de lege iar cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate să apeleze la această procedură - art. 2532 pct.7.

Procedura prealabilă nu trebuie însă să dureze mai mult de 3 luni de la data declanșării procedurii, dacă legea nu a stabilit un alt termen. Dacă cel îndreptățit la acțiune a folosit procedura prealabilă și aceasta nu a fost finalizată în termen de 3 luni, sau în termenul special prevăzut de lege, cauza suspensivă de prescripție încetează la împlinirea celor 3 luni sau a termenului special respectiv iar prescripția își reia cursul. Legea mai prevede ca și condiție, ca cel îndreptățit la acțiune să nu fi cunoscut și nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri. Din momentul în care cel îndreptățit la acțiune a cunoscut sau trebuia să cunoască rezultatul negativ al procedurii prealabile, încetează cauza suspensivă de prescripție iar prescripția își reia cursul. În categoria procedurilor prealabile intră reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea. Potrivit art. 203 din Legea nr.71/2011 de punere în aplicare a codului civil, cauza de suspendare se aplică și în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această dată.

- ✚ 8. În cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război - art. 2532 pct.8.

Sunt avute în vedere și persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu, impuse de necesitățile războiului. Cauza de suspendare intervine pe perioada în care oricare dintre părți, atât titularul dreptului, în contra căruia curge prescripția, cât și cel ce este sau urmează să fie chemat în judecată, se găsesc în situația de mobilizare sau război. Legiuitorul a avut în vedere numai forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război, fără a ține seama de faptul că România este membră NATO și trupe ale armatei pot participa la acțiuni de luptă sau de menținere a păcii ale

NATO în anumite zone ale lumii. Considerăm că textul trebuie interpretat extensiv și că nu neapărat forțele armate ale României trebuie să se afle în stare de mobilizare sau de război. Este suficient ca titularul dreptului sau cel care l-a încălcat să fie într-o astfel de misiune, trimis însă de forțele armate Române.

- ✚ **9.** În cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere a cursului prescripției, cât timp durează împiedicarea - art. 2532 pct.9.

Forța majoră, când este temporară, constituie cauză de suspendare a prescripției numai dacă intervine în ultimele 6 luni ale termenului de prescripție. Forța majoră este definită de art. 1351 alin.2 ca orice eveniment extern, imprevizibil, absolut, invincibil și inevitabil. Toate aceste caracteristici ale evenimentului trebuie apreciate de instanță. Prescripția își reia cursul în momentul în care partea încetează să mai fie împiedicată de evenimentul respectiv. *Textul este neclar întrucât forța majoră este prin ea însăși temporară și atunci, în toate cazurile, efectul suspensiv de prescripție se produce numai dacă evenimentul a intervenit în ultimele 6 luni ale termenului de prescripție. Considerăm că la prescripțiile mai scurte de 6 luni, evenimentul, oricând ar interveni, produce efectul suspensiv al termenului de prescripție.*

- ✚ **10.** În alte cazuri prevăzute de lege - art. 2532 pct.10.

Exemplu.

- deschiderea procedurii insolvenței împotriva debitorului are ca efect suspendarea cursului prescripției pentru acțiunile având ca obiect recuperarea creanțelor împotriva debitorului, potrivit art. 40 din Legea nr.85/2006.
- art. 1359 cod civil, prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație.
- art. 591 cod civil – prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării (construcției) edificate pe terenul altuia nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul.
- art. 2533 în materie succesorală:
 - a. Prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii cât timp aceasta nu a fost acceptată, ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să reprezinte pe succesibili.
 - b. Prescripția nu curge contra moștenitorilor defunctului cât timp aceștia nu au acceptat moștenirea, ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.
 - c. Prescripția nu curge contra moștenitorilor defunctului, în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii, de la data acceptării moștenirii și până la data lichidării ei.

- ✚ **11.** Alte cauze de suspendare prevăzute de părți printr-o clauză expresă a convenției lor, potrivit art. 2515 cod civil.

Părțile cu capacitate deplină de exercițiu pot să modifice cauzele legale de suspendare, în sensul de a restrânge sau extinde aplicabilitatea cauzelor legale.

Întreruperea prescripției.

a. Cazurile de întrerupere

Art. 2537 reglementează cazurile de întrerupere a prescripției. Vom aborda numai pe cele care suscită discuții:

- Printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Legea reglementează două cazuri de întrerupere într-unul singur: *actul voluntar de executare*, respectiv *recunoașterea dreptului*.

- *Actul voluntar de executare* constă într-o executare benevolă a obligației asumate de către cel în folosul căruia curge prescripția – debitorului. Evident că este vorba de o executare parțială pentru că executarea totală stinge obligația și inclusiv dreptul la acțiune, caz în care nu se mai pune problema termenului de prescripție și a întreruperii.
- *Recunoașterea dreptului* trebuie să provină tot de la cel în folosul căruia curge prescripția – debitor. Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită. Când este tacită trebuie să rezulte din manifestări neîndoielnice care să ateste existența dreptului. Potrivit art. 2538 alin.2, constituie act de recunoaștere tacită plata parțială a datoriei, achitarea în tot sau în parte a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată și altele asemenea.

Considerăm că legiuitorul este inconsecvent în reglementare și că plata parțială a datoriei, precum și achitarea în tot sau în parte a dobânzilor sau penalităților nu constituie un act de recunoaștere, ci un act voluntar de executare.

- Prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau arbitrale, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silită pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

- *introducerea unei cereri de chemare în judecată sau arbitrale.*

Cererea poate fi făcută pe cale de acțiune principală sau pe cale reconvențională. Prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție necompetent. *Textul art. 2539 este impropriu redactat încât se impune următoarea interpretare: dacă cererea a fost informă în sensul că a fost anulată, respinsă, perimată, ori s-a renunțat la ea, introducerea cererii de chemare în judecată operează întreruperea cursului prescripție numai dacă titularul dreptului la acțiune introduce o nouă cerere în termen de 6 luni de la data rămânerii definitive a primei hotărâri, „cu condiția ca aceasta din urmă să fie admisă”. Credem că voința legiuitorului este ca noua cerere să îndeplinească condițiile pentru a fi judecată pe fond, nu neapărat să fie admisă. Constatarea întreruperii prescripției presupune depășirea momentului soluționării acțiunii pe o excepție și antamarea fondului.* Potrivit art. 204 din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a codului civil, dispozițiile sunt aplicabile și în cazul cererilor de chemare în judecată sau arbitrale introduse după intrarea în vigoare a codului civil. Prescripția nu este întreruptă prin prima acțiune nici în ipoteza în care hotărârea judecătorească sau arbitrală obținută și-a pierdut puterea executorie prin prescripția dreptului de a obține executarea silită. Dacă dreptul la acțiune este imprescriptibil sau nu s-a prescis încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată, fără a opera excepția autorității de lucru judecat.

- înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței întrerupe cursul prescripției.

Este adevărat că înscrierea creanței echivalează cu introducerea unei acțiuni dar, prevederea vine oarecum în contradicție cu dispozițiile legii insolvenței, respectiv cu dispozițiile art. 40 din Legea nr. 85/2006 potrivit cărora, deschiderea procedurii suspendă orice termene de prescripție a acțiunilor pentru recuperarea creanțelor contra debitorului.

Considerăm că nu există nici o rațiune de a suprapune o cauză de întrerupere a cursului prescripției peste o cauză de suspendare a cursului prescripției. Ori, de vreme ce la momentul deschiderii procedurii se suspendă cursul prescripției, iar această suspendare durează până la închiderea procedurii, când prescripția își reia cursul, întreruperea prescripției prin înscrierea creanței la masa credală nu se mai justifică. De regulă, întreruperea prescripției este un moment care se produce instantaneu și din același moment începe să curgă o nouă prescripție, ștergându-se prescripția cursă până atunci. Trebuie observat că potrivit art. 2541 alin.5 efectul întreruperii prescripției prin înscrierea creanței la masa credală este asemănător cu cel al suspendării, în privința momentului la care încetează efectul întreruperii în sensul că începe să curgă o nouă prescripție din momentul la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite, adică de la momentul închiderii procedurii. S-ar putea pune următoarele două probleme:

(a) dacă odată cu intrarea în vigoare a codului civil, dispozițiile art. 40 din legea insolvenței sunt abrogate tacit. Considerăm că nu, întrucât cele două instituții sunt diferite iar o abrogare tacită nu este posibilă cu privire la două instituții distincte.

(b) câtă vreme atât întreruperea, cât și suspendarea, durează până la închiderea procedurii, la acest moment va începe să curgă un nou termen dacă creditorul nu și-a recuperat creanța (efectul întreruperii) sau prescripția își reia cursul luându-se în calcul și timpul scurs înainte de deschiderea procedurii (efectul suspendării)? Considerăm că pentru creditorii care nu s-au înscris la masa credală se produce efectul suspendării iar la închiderea procedurii prescripția își reia cursul, calculându-se și timpul scurs înainte de suspendare. Pentru creditorii care și-au depus creanța la masa credală se produce efectul întreruperii iar la închiderea procedurii începe să curgă un nou termen de prescripție.

- Prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere.

Punerea în întârziere poate avea loc în orice mod: notificare, adresă, somație, etc. Dar, punerea în întârziere are ca efect întreruperea prescripției numai dacă este urmată de chemarea în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere. Potrivit art. 1000 din noul cod de procedură civilă, somația adresată debitorului prin intermediul executorului judecătoresc, în cadrul procedurii ordonanței de plată reglementată de art. 999-1010 cod procedură civilă întrerupe prescripția extinctivă potrivit dispozițiilor art. 2.540 din Codul civil, care se aplică în mod corespunzător. Deci somația reprezintă un act de punere în întârziere astfel că procedura ordonanței de plată nu este asimilată unei cereri de chemare în judecată

- În alte cazuri prevăzute de lege (de exemplu prin renunțarea la prescripție - prezentată anterior)

Legea aplicabilă.

Potrivit art. 2663, prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși. Prin excepție, dispozițiile privind cauzele de întrerupere sau suspendare pentru care legea de punere în aplicare a codului civil prevede că sunt aplicabile și prescripțiilor născute sunt imperiul legii vechi sunt aplicabile dacă respectivele cauze au intervenit sub legea nouă.